

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

DOI: 10.34015/2523-4552.2026.1.09

УДК 342.98.007.62

Армаш Н. О.,

*доктор юридичних наук, доцент,
в.о. старшого наукового співробітника
відділу цивільно-правових дисциплін
Інститут держави і права
імені В.М. Корецького Національної
академія наук України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8286-5857>*

Беззубов Д. О.,

*доктор юридичних наук, професор, академік
Національної академії наук вищої освіти
України, провідний науковий співробітник
відділу проблем державного управління та
адміністративного права Інституту
держави і права імені В. М. Корецького
Національної академія наук України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7183-5206>*

ОЦІНКА ВИСНОВКУ ЕКСПЕРТА СУДОМ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ

У статті здійснено комплексний науковий аналіз оцінки висновку експерта судом в адміністративному судочинстві з урахуванням меж судової дискреції та стандартів доказування. Обґрунтовано, що висновок експерта є особливим засобом доказування, використання якого пов'язане із залученням спеціальних знань і потребує від суду дотримання балансу між свободою внутрішнього переконання та процесуальними гарантіями справедливого судового розгляду.

Проаналізовано правову природу висновку експерта, особливості його оцінки в умовах активної ролі суду та принципу офіційного з'ясування всіх обставин справи. Визначено межі судової дискреції при оцінці експертного висновку та розкрито значення стандартів доказування як інструменту забезпечення обґрунтованості судових рішень.

Зроблено висновок про необхідність формування доктринально вивіре-них підходів до оцінки висновку експерта з метою підвищення єдності су-дової практики в адміністративному судочинстві.

Ключові слова: висновок експерта; судова експертиза; експерт; доказ; доказування; судова дискреція; стандарти доказування; адміністративне су-дочинство.

Постановка проблеми. Су-часний розвиток адміністративного судочинства в Україні характери-зується зростанням ролі доказуван-ня як ключового елементу забезпе-чення ефективного судового захисту прав, свобод та інтересів особи у публічно-правових спорах. У цьому контексті особливого значення набуває висновок експерта як спе-цифічний засіб доказування, що ґрунтується на застосуванні спеціальних знань і використовуєть-ся для встановлення фактичних об-ставин справи, які виходять за межі загальноюридичної компетенції су-ду.

Водночас практика адміністра-тивних судів свідчить про наявність складних і часто дискусійних питань, пов'язаних з оцінкою висновку експерта. З одного боку, суд не пов'язаний висновком експерта і здійснює його оцінку на загальних засадах доказування. З іншого – саме експертний висновок нерідко є єди-ним або визначальним джерелом відомостей щодо технічних, еко-номічних, фінансових чи інших спеціалізованих аспектів спірних правовідносин. За таких умов постає проблема визначення меж судової дискреції при оцінці висновку експерта та співвідношення свободи внутрішнього переконання суду зі стандартами доказування, власти-вими адміністративному процесу.

Актуальність зазначеної про-блематики зумовлена також особли-

востями адміністративного судочин-ства, зокрема принципом офіційного з'ясування всіх обставин справи та активною роллю суду у процесі дока-зування. На відміну від змагальних моделей, адміністративний процес покладає на суд обов'язок не лише оцінювати подані докази, а й у разі необхідності ініціювати їх витребу-вання або призначення експертизи. Це, своєю чергою, посилює відповідальність суду за обґрунто-ваність підходів до оцінки експерт-них висновків і потребує чіткого доктринального розмежування до-пустимої судової дискреції та непри-пустимого втручання у сферу спеціальних знань.

У сучасній науковій доктрині адміністративного процесуального права відсутній усталений підхід до визначення стандартів оцінки вис-новку експерта судом. Нерідко експертний висновок розглядається або як допоміжний доказ, що не має самостійної доказової сили, або, навпаки, як фактично вирішальний елемент доказування, який істотно обмежує суд у формуванні внутрішнього переконання. Така неоднозначність негативно впливає на єдність судової практики та по-роджує ризики як формального ігно-рування експертних висновків, так і їх некритичного сприйняття.

У зв'язку з цим особливої ваги набуває дослідження меж судової дискреції при оцінці висновку експерта та визначення стандартів

доказування, які мають застосовуватися в адміністративному судочинстві. Наукове осмислення цих питань є необхідним для забезпечення балансу між принципом незалежності суду, вимогами обґрунтованості судових рішень та належним використанням спеціальних знань у процесі доказування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика доказування в адміністративному судочинстві традиційно перебуває в центрі уваги науки адміністративного процесуального права, проте питання оцінки висновку експерта як самостійного засобу доказування досі не отримало комплексного та узгодженого доктринального висвітлення. У наукових працях переважає загальний аналіз доказів або судової експертизи без належного акценту на межах судової дискреції та стандартах доказування, що зумовлює фрагментарність наукових підходів.

У працях вітчизняних науковців з адміністративного процесуального права основна увага зосереджується на принципах доказування, зокрема принципі офіційного з'ясування всіх обставин справи, активній ролі суду та співвідношенні змагальності й диспозитивності. Водночас висновок експерта у таких дослідженнях, як правило, розглядається поряд з іншими доказами, без виокремлення його специфіки, пов'язаної з використанням спеціальних знань та неможливістю повноцінної перевірки експертних суджень судом поза межами процесуальних механізмів.

Упродовж останніх років науковці звертали увагу на деякі аспекти проблематики, зокрема це бачимо

в працях багатьох учених, серед яких наукові дослідження В. Б. Авер'янова, О. А. Банчука, Д. О. Беззубова, І. П. Голосніченка, О. В. Когут, Т. О. Кравчук, Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова, О. В. Кузьменко, В. О. Тімашов, Є. Халюзов, О. М. Шевчук, Н. В. Янюк та ін. [2-12]/

Окремі наукові розвідки присвячені судовій експертизі як процесуальному інституту, зокрема її призначенню, проведенню та процесуальним гарантіям незалежності експерта. У цих працях акцент робиться на процесуальному статусі експерта, вимогах до висновку експерта та підставах для призначення повторної або додаткової експертизи. Проте питання оцінки експертного висновку судом часто зводиться до загального положення про його оцінювання за правилами внутрішнього переконання без розкриття критеріїв такої оцінки та без аналізу меж допустимого відхилення судом експертних висновків.

У контексті судової дискреції в адміністративному судочинстві науковці звертають увагу на необхідність поєднання свободи внутрішнього переконання суду з обов'язком належного обґрунтування судового рішення. Разом із тим спеціально питання співвідношення судової дискреції та експертного знання залишається недостатньо дослідженим. У результаті в науковій доктрині не сформовано чітких орієнтирів щодо того, в яких випадках суд вправі відхилити висновок експерта, а в яких – зобов'язаний надати йому визначальне значення для встановлення обставин справи.

Проблематика стандартів доказування в адміністративному судочинстві також перебуває на стадії

становлення. У наукових публікаціях переважно аналізуються загальні підходи до доказування, запозичені з цивільного або кримінального процесу, без урахування специфіки публічно-правових спорів. Це зумовлює відсутність єдиного розуміння того, яким чином стандарти доказування мають впливати на оцінку висновку експерта, особливо у справах, де суд відіграє активну роль у збиранні доказів.

Таким чином, аналіз наукових досліджень свідчить про наявність суттєвої прогалини у доктрині адміністративного процесуального права щодо комплексного осмислення оцінки висновку експерта судом. Відсутність чітко сформульованих критеріїв судової дискреції та стандартів доказування у цій сфері негативно позначається на єдності судової практики та створює ризики як необґрунтованого відхилення експертних висновків, так і їх формального або некритичного сприйняття. Це зумовлює необхідність подальшого наукового дослідження зазначеної проблематики з урахуванням особливостей адміністративного судочинства.

Постановка завдання. Метою статті є комплексне наукове дослідження правових підходів до оцінки висновку експерта судом в адміністративному судочинстві з метою визначення меж судової дискреції та формування доктринально обґрунтованих стандартів доказування при використанні експертних висновків як засобів доказування у публічно-правових спорах.

Виклад основного матеріалу. Висновок експерта посідає особливе місце у системі доказів адміністративного судочинства, оскільки є за-

собом доказування, що ґрунтується на застосуванні спеціальних знань і використовується для встановлення фактичних обставин справи, які не можуть бути з'ясовані судом самостійно. Його правова природа поєднує елементи процесуальної форми та науково-спеціалізованого пізнання, що зумовлює необхідність особливого підходу до оцінки такого доказу.

На відміну від письмових чи речових доказів, висновок експерта не відтворює безпосередньо факти об'єктивної дійсності, а містить їх професійне осмислення крізь призму спеціальних знань. Саме ця обставина визначає специфіку його використання в адміністративному процесі, де суд, здійснюючи оцінку доказів, не може замінити експерта у сфері спеціальної компетенції, але водночас не позбавлений повноважень щодо перевірки належності, допустимості, достовірності та достатності експертного висновку.

Процесуальне законодавство виходить із того, що висновок експерта не має наперед встановленої доказової сили та підлягає оцінці судом за правилами внутрішнього переконання. Водночас така загальна формула не розкриває критеріїв оцінки експертного висновку та не враховує специфіку адміністративного судочинства, для якого характерні активна роль суду та принцип офіційного з'ясування всіх обставин справи. За цих умов висновок експерта нерідко стає ключовим джерелом інформації для суду, що об'єктивно посилює його вплив на результат розгляду справи.

Особливістю адміністративного судочинства є також те, що експертиза може бути призначена як за ініціа-

тивою сторін, так і з ініціативи суду. Це свідчить про підвищену відповідальність суду не лише за оцінку вже наданого експертного висновку, а й за визначення доцільності залучення спеціальних знань на стадії доказування. У цьому контексті висновок експерта виступає не лише результатом процесуальної діяльності експерта, а й елементом судової стратегії з'ясування фактичних обставин справи.

Водночас правова природа висновку експерта зумовлює обмеженість судового контролю за його змістом. Суд не вправі підняти експертні судження власними припущеннями або переоцінювати наукові чи технічні висновки без належного процесуального інструментарію. Єдиними допустимими способами перевірки експертного висновку є аналіз дотримання процесуальних вимог до його отримання, повноти та логічної узгодженості викладених у ньому висновків, а також призначення додаткової чи повторної експертизи у разі виникнення обґрунтованих сумнівів щодо його достовірності.

З огляду на це висновок експерта в адміністративному судочинстві доцільно розглядати як особливий доказ, який поєднує ознаки самостійного засобу доказування та допоміжного інструменту судового пізнання. Його використання має забезпечувати об'єктивність і повноту встановлення обставин справи, але не повинно призводити до фактичного перенесення функції вирішення спору з суду на експерта. Саме баланс між використанням спеціальних знань та збереженням провідної ролі суду у встановленні юридично значущих фактів визначає

специфіку оцінки висновку експерта в адміністративному процесі.

Судова дискреція є невід'ємним елементом здійснення правосуддя в адміністративному судочинстві, оскільки саме через неї реалізується принцип внутрішнього переконання суду та забезпечується індивідуалізація судового рішення з урахуванням обставин конкретної справи. У сфері доказування дискреція суду проявляється насамперед у процесі оцінки доказів, зокрема висновку експерта, який за своєю природою поєднує правові та спеціально-наукові елементи.

У доктринальному розумінні судова дискреція не означає довільність чи необмежену свободу суду у прийнятті рішень. Вона має чіткі правові межі, зумовлені процесуальними принципами, вимогами обґрунтованості судового рішення та необхідністю забезпечення справедливого судового розгляду. У контексті оцінки висновку експерта це означає, що суд не пов'язаний експертним висновком формально, проте не вправі ігнорувати його без наведення переконливих і належним чином мотивованих аргументів.

Особливістю адміністративного судочинства є поєднання дискреції суду з принципом офіційного з'ясування всіх обставин справи. Цей принцип зобов'язує суд активно сприяти встановленню фактичної істини, у тому числі шляхом ініціювання проведення експертизи. Водночас активна роль суду не трансформує його у суб'єкта спеціальних знань і не надає повноважень підняти експертні висновки власними міркуваннями щодо питань, які потребують спеціальної компетенції.

Межі судової дискреції при оцінці висновку експерта визначаються, по-перше, процесуальними вимогами до допустимості та належності доказів. Суд вправі відхилити експертний висновок у разі встановлення порушень процедури призначення або проведення експертизи, невідповідності висновку поставленим питанням чи використання експертом неналежних методик. По-друге, такими межами є вимоги логічної узгодженості та повноти експертного дослідження. Висновок експерта підлягає критичній оцінці з погляду внутрішньої послідовності, достатності обґрунтування та зв'язку між вихідними даними і сформульованими висновками.

Водночас суд не може відхилити висновок експерта виключно на підставі власного переконання щодо неправильності спеціальних висновків без застосування процесуальних механізмів перевірки. Такими механізмами є призначення додаткової або повторної експертизи, допит експерта в судовому засіданні, а також зіставлення експертного висновку з іншими доказами у справі. Ігнорування цих інструментів та заміна експертного знання суддівськими припущеннями свідчитиме про вихід суду за межі допустимої дискреції.

Обмеження судової дискреції при оцінці висновку експерта впливають також із принципу обґрунтованості судового рішення. Відхиляючи експертний висновок або надаючи йому вирішального значення, суд зобов'язаний чітко мотивувати своє рішення, зазначивши, які саме обставини вплинули на таку оцінку. Формальні посилання на внутрішнє переконання або загальні міркування щодо недовіри до експертного вис-

новку не відповідають вимогам належного здійснення правосуддя в адміністративному процесі.

Таким чином, судова дискреція при оцінці висновку експерта в адміністративному судочинстві має функціональний характер і спрямована на забезпечення ефективного та справедливого розгляду справи. Вона обмежена як процесуальними нормами, так і об'єктивною необхідністю збереження меж між юридичною оцінкою доказів та сферою спеціальних знань. Дотримання цих меж є ключовою умовою формування єдиної та послідовної судової практики у справах, де використовується експертний висновок як засіб доказування.

Стандарти доказування в адміністративному судочинстві виконують функцію методологічного орієнтира для оцінки доказів і визначають рівень переконливості, необхідний для встановлення обставин справи. Їх значення особливо зростає у справах, де ключову роль відіграє висновок експерта як доказ, що ґрунтується на спеціальних знаннях і не може бути безпосередньо перевірений судом без використання процесуальних механізмів.

На відміну від кримінального процесу, адміністративне судочинство не оперує жорстко формалізованими стандартами доказування. Це зумовлює підвищену роль суддівського розсуду при оцінці доказів і водночас актуалізує потребу у формуванні доктринально вивіренних підходів до визначення достатності та переконливості доказової бази. У такому контексті висновок експерта набуває особливого значення, оскільки саме він часто формує фактичну основу судового рішення.

Застосування стандартів доказування при оцінці експертного висновку в адміністративному судочинстві передбачає, що суд має оцінювати не лише сам результат експертного дослідження, а й його здатність забезпечити достатній рівень переконливості для встановлення відповідних обставин справи. Висновок експерта не може визнаватися належним і достатнім доказом автоматично, однак і його відхилення потребує доведення того, що він не відповідає вимогам переконливості, повноти або внутрішньої узгодженості.

Особливістю адміністративного процесу є поєднання стандартів доказування з принципом офіційного з'ясування всіх обставин справи. Це означає, що у разі недостатності експертного висновку для досягнення необхідного стандарту доказування суд не вправі обмежитися його відхиленням, а має вжити заходів для усунення прогалин у доказовій базі, зокрема шляхом призначення додаткової або повторної експертизи. Такий підхід сприяє реалізації активної ролі суду без порушення меж судової дискреції.

Водночас стандарти доказування виступають обмежувачем некритичного сприйняття експертних висновків. Навіть за відсутності формальних порушень процедури експертизи суд зобов'язаний перевіряти, чи дозволяє наданий висновок досягти рівня переконливості, необхідного для прийняття рішення у конкретній справі. Це особливо актуально у спорах, де експертний висновок фактично є єдиним джерелом доказової інформації.

Таким чином, стандарти доказування в адміністративному судочинстві

відіграють ключову роль у формуванні збалансованого підходу до оцінки висновку експерта. Вони дозволяють поєднати свободу внутрішнього переконання суду з вимогами обґрунтованості судового рішення та забезпечують процесуальні гарантії використання спеціальних знань у доказуванні публічно-правових спорів.

Висновки. Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що висновок експерта є одним із найбільш складних та водночас значущих засобів доказування в адміністративному судочинстві. Його використання зумовлює необхідність особливого підходу до оцінки доказів, що поєднує правову форму судового розсуду зі специфікою спеціальних знань.

Обґрунтовано, що судова дискреція при оцінці висновку експерта має функціональний, а не довільний характер і обмежується процесуальними вимогами, принципами адміністративного судочинства та необхідністю належного обґрунтування судового рішення. Відхилення або надання вирішального значення експертному висновку можливе лише за умови чіткого дотримання процесуальних механізмів його перевірки.

Встановлено, що стандарти доказування в адміністративному судочинстві виступають ключовим інструментом забезпечення балансу між свободою внутрішнього переконання суду та об'єктивною необхідністю використання спеціальних знань. Їх застосування дозволяє уникнути як формального ігнорування експертних висновків, так і їх некритичного сприйняття.

Зроблено висновок, що ефективна оцінка висновку експерта в адміністративному судочинстві можлива лише за умови чіткого розмежування судової дискреції та сфери спеціальних знань, а також фор-

мування доктринально обґрунтованих стандартів доказування. Це є необхідною передумовою забезпечення єдності судової практики та підвищення якості судового захисту у публічно-правових спорах.

Список використаних джерел

1. Опришко Л. В. Аналіз рішень Вищого адміністративного суду України, ГО «Платформа прав людини» | м. Київ, 2017, 16 с.
2. Банчук О. А. Доповідь «Адміністративно-деліктне законодавство в європейських державах і пропозиції щодо його реформування в Україні». *Юридичний науковий електронний журнал*. 2006. № 2. С. 183–185. URL: http://www.lsej.org.ua/2_2016/53.pdf.
3. Когут О. В. Правовий статус експерта в адміністративному процесі. *Вісник Хмельницького регіонального університету управління та права*. 2002. № 3. С. 97–103
4. Савіцька В. В. Актуальні питання адміністративно-деліктного права України. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2024. Серія ПРАВО. Вип. 84. Ч. 3. С. 186–191. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.84.3.28>
5. Лоза Ю. Я. Допустимість висновку експерта в адміністративному судочинстві. *Форум права*. 2011. № 2. С. 531–534 URL: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2011-2/11ljavac.pdf>
6. Тімашов В. О., Ковальова Д. С. Експертиза в адміністративному судочинстві України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 4. С. 426–429. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-4/105>
7. Трубіна В. М., Середа А. В. Організаційно-правове забезпечення здійснення експертиз в митній сфері. *Правові горизонти*. 2018. С. 68–74. DOI: <http://www.doi.org/10.21272/legalhorizons.2018.i11.p68>
8. Халюзов, Є. 2025. Експертний висновок в адміністративному судочинстві. *Ius Modernum*. 139, 2 (Чер 2025), 95–105. DOI: [https://doi.org/10.31617/3.2025\(139\)08](https://doi.org/10.31617/3.2025(139)08)
9. Шевчук О. М., Сідак А. П. Експертизи у адміністративному судочинстві щодо встановлення право військових на компенсацію. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. Серія: юридичні науки. Том 36 (75) №6 2025. С. 155–161. DOI <https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2025.6/25>
10. Янюк Н. Участь експерта в адміністративно-деліктному провадженні: проблеми правового регулювання. *Вісник Львівського університету*. Серія юридична. 2024. Випуск 79. С. 166–174 DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vla.2024.79.166>
11. Янюк Н. В. Участь експерта у провадженні в справах про адміністративні правопорушення: прогалини у правовому регулюванні. *Судово-експертна діяльність: збереження наукового та кадрового потенціалу в умовах воєнного стану* : IV Всеукраїнський форум судових експертів (м. Львів, 7 червня 2024 р.). Одеса : Видавництво «Юридика», 2024. С 416–419.
12. Кузьменко О. В. Теоретичні засади адміністративного процесу : монографія. Київ : Атіка. 2005. 352 с.
13. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Кодекс України від 7 грудня 1984 року № 8073-X, зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 02.11.2025).

14. Про адміністративну процедуру : Закон України від 17.02.2022 № 2073-IX, зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text> (дата звернення: 02.11.2025).
15. Кримінальний процесуальний кодекс України : Кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI, зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n935>.
16. Адміністративне право України : підручник / за ред Ю. П. Битяка. Харків : Право, 2000. 520 с.
17. Митний кодекс України : Кодекс України від 13 березня 2012 року № 4495-VI, зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (дата звернення: 02.11.2025).

References

1. Opryshko, L. V. (2017). *Analiz rishen Vyshchoho administratyvnoho sudu Ukrainy* [Analysis of decisions of the Higher Administrative Court of Ukraine]. Platforma Prav Liudyny.
2. Banchuk, O. A. (2016). Dopovid “Administratyvno-deliktne zakonodavstvo v yevropeiskykh derzhavakh i propozytsii shchodo yoho reformuvannya v Ukraini” [Report “Administrative tort legislation in European states and proposals for its reform in Ukraine”]. *Iurydychnyi Naukovyi Elektronnyi Zhurnal*, 2, 183–185. http://www.lsej.org.ua/2_2016/53.pdf
3. Kohut, O. V. (2002). Pravovyi status eksperta v administratyvnomu protsesi [Legal status of an expert in administrative proceedings]. *Visnyk Khmelnytskoho Rehionalnoho Universytetu Upravlinnia ta Prava*, 3, 97–103.
4. Savitska, V. V. (2024). Aktualni pytannia administratyvno-deliktneho prava Ukrainy [Current issues of administrative tort law of Ukraine]. *Naukovyi Visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu. Seriya: Pravo*, 84(3), 186–191. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.84.3.28>
5. Loza, Yu. Ya. (2011). Dopustymist vysnovku eksperta v administratyvnomu sudochynstvi [Admissibility of expert opinion in administrative proceedings]. *Forum Prava*, 2, 531–534. <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2011-2/11ljavac.pdf>
6. Timashov, V. O., & Kovalova, D. S. (2023). Ekspertyza v administratyvnomu sudochynstvi Ukrainy [Expert examination in administrative proceedings of Ukraine]. *Iurydychnyi Naukovyi Elektronnyi Zhurnal*, 4, 426–429. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-4/105>
7. Trubina, V. M., & Sereda, A. V. (2018). Orhanizatsiino-pravove zabezpechennia zdiisnennia ekspertyz v mytnii sferi [Organisational and legal support for conducting examinations in the customs sphere]. *Pravovi Horyzonty*, 11, 68–74. <https://doi.org/10.21272/legalhorizons.2018.i11.p68>
8. Khaliuzov, Ye. (2025). Ekspertnyi vysnovok v administratyvnomu sudochynstvi [Expert opinion in administrative proceedings]. *Ius Modernum*, 139(2), 95–105. [https://doi.org/10.31617/3.2025\(139\)08](https://doi.org/10.31617/3.2025(139)08)
9. Shevchuk, O. M., & Sidak, A. P. (2025). Ekspertyzy u administratyvnomu sudochynstvi shchodo vstanovlennia prava viiskovykh na kompensatsiiu [Examinations in administrative proceedings concerning the establishment of military personnel’s right to compensation]. *Vcheni Zapysky TNU Imeni V. I. Vernadskoho. Seriya: Yurydychni Nauky*, 36(75)(6), 155–161. <https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2025.6/25>
10. Yaniuk, N. (2024). Uchast eksperta v administratyvno-deliktnomu provadzheni: Problemy pravovoho rehuliuвання [Participation of an expert in administrative tort

proceedings: Problems of legal regulation]. *Visnyk Lvivskoho Universytetu. Serii Yurydychna*, 79, 166–174. <https://doi.org/10.30970/vla.2024.79.166>

11. Yaniuk, N. V. (2024). Uchast eksperta u provadzhenni v spravakh pro administratyvni pravoporushennia: Prohalyny u pravovomu rehuliuванні [Participation of an expert in proceedings in cases of administrative offences: Gaps in legal regulation]. In *Sudovo-ekspertna diialnist: Zberezhennia naukovoho ta kadrovoho potentsialu v umovakh voiennoho stanu: IV Vseukrainskyi forum sudovykh ekspertiv (Lviv, 7 chervnia 2024 r.)* [Forensic expert activity: Preservation of scientific and personnel potential under martial law: IV All-Ukrainian Forum of Forensic Experts] (pp. 416–419). Yurydyka.

12. Kuzmenko, O. V. (2005). *Teoretychni zasady administratyvnoho protsesu* [Theoretical foundations of administrative procedure]. Atika.

13. Code of Ukraine on Administrative Offences No. 8073-X (1984, December 7). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>

14. Law of Ukraine “On Administrative Procedure” No. 2073-IX (2022, February 17). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>

15. Criminal Procedure Code of Ukraine No. 4651-VI (2012, April 13). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n935>

16. Bytiak, Yu. P. (Ed.). (2000). *Administratyvne pravo Ukrainy* [Administrative law of Ukraine]. Pravo.

17. Customs Code of Ukraine No. 4495-VI (2012, March 13). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>

Armash N. A., Doctor in Law, Associate Professor, senior research fellow of the Department of Civil and Legal Sciences of the V.M. Koretsky Institute of State and Law of the National Academy of Sciences of Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8286-5857>

Bezzubov D. O., Doctor of Law, Professor, Academician of the National Academy of Sciences of Higher Education of Ukraine, Leading Researcher of the Department of Public Administration and Administrative Law Problems V. M. Koretsky Institute of State and Law of the National Academy of Sciences of Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7183-5206>

Evaluation of an Expert's Opinion by a Court in Administrative Proceedings

The article provides a comprehensive scholarly analysis of the court's evaluation of expert opinions in administrative judicial proceedings, with particular attention to the limits of judicial discretion and standards of proof. It is substantiated that the expert opinion constitutes a specific means of evidence based on the use of specialised knowledge and requires the court to maintain a balance between the freedom of inner conviction and procedural guarantees of a fair trial.

The legal nature of expert opinions, the peculiarities of their evaluation in the context of the active role of the court, and the principle of official clarification of all circumstances of the case are examined. The article identifies the boundaries of judicial discretion in assessing expert opinions and reveals the role of standards of proof as a mechanism for ensuring the reasonableness and validity of judicial decisions.

It is concluded that the development of doctrinally grounded approaches to the evaluation of expert opinions is essential for ensuring consistency in administrative judicial practice.

Keywords: *expert opinion; forensic examination; expert; evidence; proof; judicial discretion; standards of proof; administrative justice.*

Цитування за ДСТУ 8302:2015: Армаш Н. О., Беззубов Д. О. Оцінка висновку експерта судом в адміністративному судочинстві. *Вісник Пенітенціарної асоціації України*. 2026. № 1(35). С. 96-106. DOI: <https://doi.org/10.34015/2523-4552.2026.1.09>

Citation APA: Armash, N. A., & Bezzubov, D. O. (2026). Otsinka vysnovku eksperta sudom v administratyvnomu sudochynstvi [Evaluation of an expert's opinion by a court in administrative proceedings]. *Bulletin of the Penitentiary association of Ukraine*, 1 (35), 96-106. <https://doi.org/10.34015/2523-4552.2026.1.09>

Внесок авторів. Автори спільно здійснили концептуалізацію дослідження, аналіз джерел, підготовку тексту статті та формулювання висновків. Усі автори ознайомилися з остаточною версією рукопису, схвалили її та погодилися з поданням статті до публікації.

Академічна доброчесність. Автори підтверджують оригінальність, точність і достовірність тексту статті та наведених у ній результатів, а також дотримання основних принципів і правил академічної доброчесності.

Використання інструментів штучного інтелекту. Автори засвідчують, що під час підготовки цієї статті інструменти штучного інтелекту не використовувалися.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють про відсутність реального чи потенційного конфлікту інтересів.

Фінансування. Дослідження виконано в межах наукової діяльності авторів у відповідних установах і не мало окремого зовнішнього фінансування.

Author Contributions. The authors jointly conceptualized the study, analyzed the sources, prepared the text of the article, and formulated the conclusions. All authors reviewed the final version of the manuscript, approved it, and agreed to submit the article for publication.

Academic Integrity Statement. The authors confirm the originality, accuracy, and reliability of the text of the article and the results presented therein, as well as compliance with the basic principles and rules of academic integrity.

Use of Artificial Intelligence Tools. The authors certify that no artificial intelligence tools were used in the preparation of this article.

Conflict of Interest. The authors declare that there is no actual or potential conflict of interest.

Funding. The study was carried out within the framework of the authors' academic activity at their respective institutions and received no specific external funding.

Надійшла: 24.02.2026

Прийнята до друку: 17.03.2026

Опублікована: 30.04.2026

Received: 24 February 2026

Accepted for publication: 17 March 2026

Published: 30 April 2026